

Jessheim, 24.02.2021

Til Ullensaker kommune

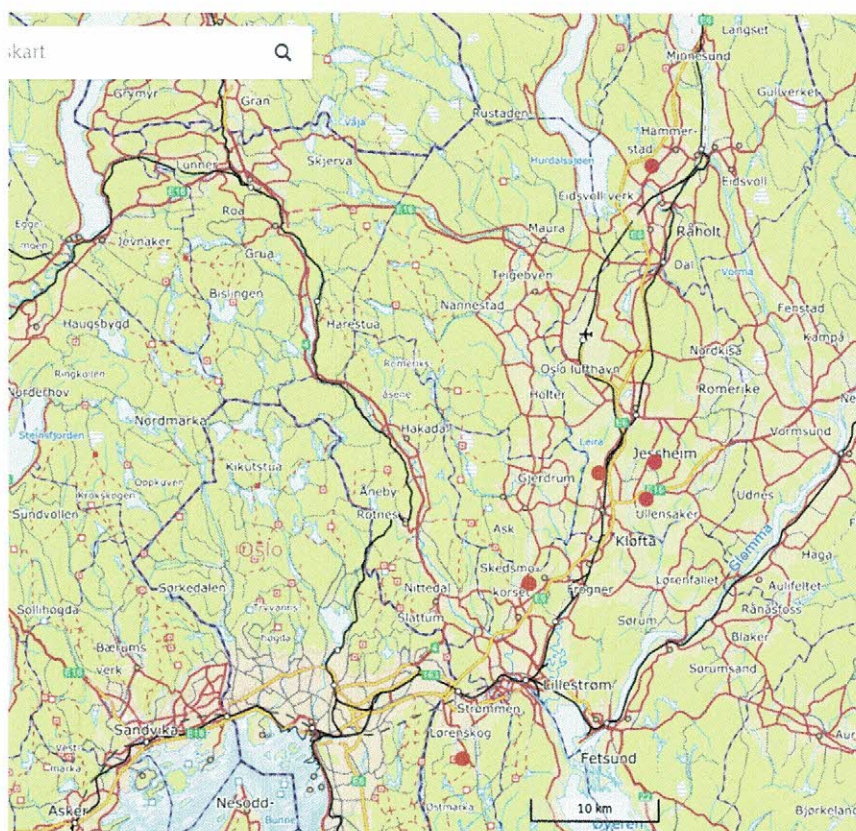
postmottak@ullensaker.kommune.no

Notat med en orientering om dagens situasjon når det gjelder massetransport og deponering av rene overskuddsmasser på Romerike

Situasjonen for deponering av rene masser i Ullensaker/på Romerike kan nå betegnes som prekær og uholdbar i den forstand at tilgjengelige deponier enten er tilnærmet fulle eller disponeres av eiere som utnytter sitt monopol ved fastlegging av mottaksbetingelser.

Først en orientering om dagens situasjon hva angår massedeponier i Ullensaker og ellers på Romerike

Kartet nedenfor viser en oversikt over de bestående deponienes beliggenhet nær aksene Eidsvoll – Lørenskog.

Dagens deponier som er omtalt nedenfor, er vist med rød prikk

Deponiet på Lystad, Ullensaker kommune:

- Deponiet disponeres av Øynebråten Transport AS.
- Det er tilnærmet fullt. På deponiet tas bare imot masser som Øynebråten Transport selv disponerer.
- Dette innebærer at det ikke er aktuelt for andre å levere masser der.
- Deponiet på Lystad er vist i *Vedlegg 1*.

Deponiet på Holen ved Borgen, Ullensaker kommune:

- Deponiet disponeres av Feiring Bruk AS.
- Der kan det leveres overskuddsmasser (unntatt bløte masser).
- Ved levering der, kreves at bearbeidede bruksmasser (grus, pukk m.v.) kjøpes av Feiring Bruk AS.
- Dette er en helt uakseptabel situasjon.
- Deponiet på Holen ved Borgen er vist i *Vedlegg 2*.

Deponiet i Rambydalen, Ullensaker kommune:

- Deponiet disponeres av Deponi Rambydalen - Veidekke Industri AS.
- Her har det inntil nylig vært mulig å levere overskuddsmasser (unntatt bløte masser).
- Deponiet er i realiteten i ferd med å gå fullt, dette ventes å skje i 2021.
- Deponiet i Rambydalen er vist i *Vedlegg 3*.

Deponiet på Brensmork, Hjera Pukkverk AS, Eidsvoll kommune:

- Deponiet disponeres av Hjera Pukkverk AS, et datterselskap av Feiring Bruk AS.
- Der kan det leveres overskuddsmasser og bløte masser.
- Det er så langt ikke et generelt krav om at masser til byggeformål ved levering av overskuddsmasser da må kjøpes av Feiring Bruk.
- Deponiet på Brensmork er vist i *Vedlegg 4*.

Skedsmo Pukkverk - Veidekke Industri, Hekseberg i Lillestrøm kommune:

- Deponiet disponeres av Skedsmo Pukkverk - Veidekke Industri AS.
- Der kan det leveres overskuddsmasser (unntatt bløte masser).
- Ved levering der, kreves at bearbeidede bruksmasser (grus, pukk m.v.) kjøpes av Veidekke.
- Dette er en helt uakseptabel situasjon.
- Deponiet på Hekseberg i Lillestrøm kommune er vist i *Vedlegg 5*.

Feiring Bruk Losby, Lørenskog kommune:

- Deponiet disponeres av Feiring Bruk AS.
- Der er det inntil videre ikke mulig å levere overskuddsmasser.
- Deponiet på Losby i Lørenskog kommune er vist i *Vedlegg 6*.

Kort om konsekvenser av den rådende situasjonen

Klima- og miljøutslag ved lange transporter – noen eksempler:

Maskin- og transportfirmaer får i mange tilfeller uforholdsmessig lange transporter på overskuddsmasser som følge av den rådende monopol-situasjonen. Som eksempel kan nevnes at bort-transporten av masser ved utbyggingen på Jessheim Sør ble kjørt til Hjera Pukkverk på Brensmork. Avstanden dit er ca. 30 km, tur-retur er dette 60 km. Med tanke på klima og miljø var dette meget betenkelig når det ligger 3 deponiplasser sør for Jessheim innenfor en sirkel med 5 km radius – men der er det enten fullt for andre enn driver eller det praktiseres en form for «handels-monopol».

Som et apropos til dette eksemplet søkte eieren av Haug gård gnr. 36 bnr. 1 Jan Erling Aurstad vinteren 2020 om etablering av et mindre, men meget velegnet område for deponi. Dette ville gi i størrelsesorden 35 da dyrket mark. Han hadde fått forespørsel bl.a. fra utbyggerne på Jessheim Sør om kjøring dit – en avstand på snøtt 4 km, m.a.o. 8 km pr. vending. Mer kortreist og miljøvennlig kunne det ikke blitt for masse fra Jessheim, men isteden måtte massene kjøres 30 km, d.v.s. 60 km pr. vending til Hjera Pukkverk Eidsvoll.

Et annet eksempel er Sigurd Furulund Maskin AS som måtte frakte overskuddsmasser fra et anlegg i Lørenskog til Jevnaker – dette utgjør tur-retur ca. 120 km. Nærmeste åpne deponi er Veidekkes Hekseberg i Lillestrøm knapt 20 km unna, men der praktiserer imidlertid Veidekke sitt «handels-monopol». Det ble i dette tilfellet tatt ut 50.000 m³ i løpet av januar-mars 2020 og kjørt til Jevnaker med opptil 2.000 m³ pr. døgn.

Transport-entreprenører bruker i gjennomsnitt 6 liter diesel pr. mil ved sine massetransporter langs vegnettet. Med bil og henger kan lassene da være ca. 30 tonn/12,5 fm³. Det sier seg selv at transportavstander og diesel-forbruk er faktorer av stor miljømessig betydning når det skjer utbygging – dette ikke minst grunnet «den urbane modellen» som følges i vårt distrikt med parkering under bakken, avlastning av terreng med tunge masser ut og lette masser inn osv.

Tap og konkurransevridning:

For maskin-entreprenører som ikke har egne mottak for overskuddsmasser, blir det en helt uakseptabel situasjon. Når disse gir tilbud/anbud på større grunn- og byggearbeider i distriktet, oppstår det automatisk fare for fordyrelser og konkurranse-vridninger. De med egne mottak som attpåtil kan sette pris og øvrige vilkår ved andres kjøp av bruks-masser, kan komme langt bedre ut økonomisk. Slik konkurransevridning er helt forkastelig, selv om framgangsmåten kanskje ikke er ulovlig. Hvorvidt kommunen ved godkjenning av masse-mottak kan hindre slike utslag, må utredes og utviklingen må forsøkes styrt i en sunn retning gjennom vilkår ved etablering av nye mottak.

Uforholdsmessig høye transportkostnader kan medføre tap av entrepriser eller de kan ved tildeling av entrepriser, gi svært dårlig lønnsomhet. Det kan hevdes at entreprenørene uansett kompenserer med økte priser utad. Det er så, og det må de i tilfelle gjøre, men det forhindrer ikke at det blir forbrukere, vanlige skattebetalere og huskjøpere som er de egentlige taperne på grunn av disse fordyrelsene. De representerer i siste instans salderingsposten og er de som bærer den økonomiske merkostnaden grunnet dagens situasjon.

De entreprenørene som disponerer masseinntak de selv kontrollerer, drar nytte av å tøy ut deponiets levetid. Jo lenger monopolet kan vare med konkurransefortrinn og økonomiske fordeler over tid, jo bedre er det selvfølgelig for driveren. Det er imidlertid et klart uheldig miljømessig utslag i så måte: Desto raskere et deponi blir avsluttet, satt i stand og dyrket opp eller tjent et annet nyttig formål, jo bedre er det for miljøet. Dette forutsatt at det blir avløst av nye inntak på steder med klar miljø- og samfunnsmessig positiv effekt. Massedeponier legges gjerne ved transportårer, ofte godt synlig for trafikanter og ikke sjelden for naboer. Da er det et vesentlig poeng at de så raskt som råd er, blir fullført og brakt i harmoni med det landskapet deponiene skal være en del av. I tillegg kommer den økonomiske effekten for samfunnet ved at arealene etter ferdigstilling kommer i permanent anvendelse/produksjon så fort som mulig.

Hvordan vurderes/behandles saker om etablering av deponier i Ullensaker nå?

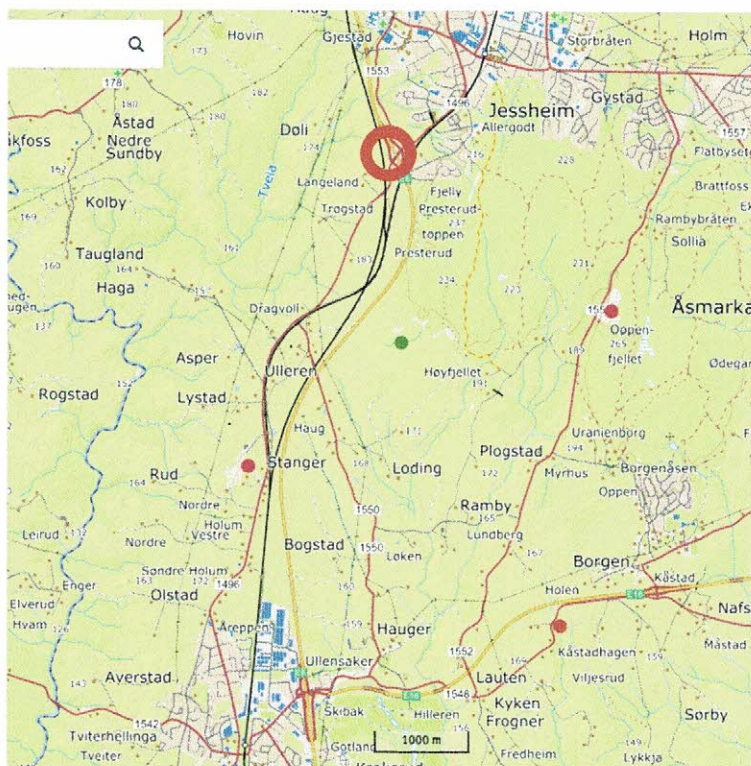
Foran er dagens tilstand i Ullensaker/Romerike beskrevet og det er på side 1 vist i kart hvor tilgjengelige og utilgjengelige deponier finnes. Eksemplet med søknaden om etablering av et masseinntak på Haug gnr. 36 bnr. 1 nær Jessheim ble nevnt på s 3. I det tilfellet ga Ullensaker kommune følgende svar søknaden i brev av 17.03.2020:

Ullensaker kommune har mottatt flere henvendelser i det siste om hvordan vi ser på muligheten for å tillate inntak av masser på ulike eiendommer. Vi har diskuterte sakene internt, og besluttet at det ikke ønskes å åpne opp for nye inntak før tidligst ved neste kommuneplanrevisjon om ca. 4 år.

I dag er det minst to inntak i kommunen som ennå ikke er ferdigstilt. I tillegg åpner gjeldende kommuneplan opp for ett til som ikke er regulert eller påbegynt. I forslag til ny kommuneplan har Fylkesmannen sendt inn innsigelse på et nytt forslag til masseinntak. Den saken er ennå ikke avklart.

Nye masseinntak skal etter plan- og bygningsloven avklares planmessig i en kommuneplan, deretter reguleres før tiltaket kan starte. Kommunen ønsker derfor ikke oppstart av reguleringsplaner eller søknader om dispensasjon for nye inntak. Kommunen er opptatt av at masseinntak må ha minst mulig negative konsekvenser for naturen, samfunnet og omgivelsene, selv om de er positive for grunneier. Derfor håper kommunen at eventuelle slike søknader i fremtiden vil omhandle f.eks støyvoller og lignende som er mere samfunnsnyttige.

På neste side er det vist hvor «kortreist» dette ligger i forhold til Jessheim Sør og hvor godt dette alternativet kunne vært i forhold til Hjera Pukkverk på Brensmork i Eidsvoll som ble valgt. Illustrasjonen viser også de relativt nære alternativene som ble ansett uaktuelle av årsaker som er omtalt over – Lystad, Borgen/Holen og Rambydalen, enten var de fulle, eller de tok ikke bløte masser eller det ble stilt vilkår som ikke kunne aksepteres – og det er nettopp disse alternativene Ullensaker kommune viste til i sitt brev av 17.03.2020 som er referert over.

Jessheim Sør er vist med rød ring, omsøkt mottak på Haug, gnr. 36 bnr. 1 er vist med grønn prikk mens deponiene Lystad, Borgen/Holen og Rambydalen er vist med røde prikker

Når alle myndigheter, samfunnsinstanser, organisasjoner m.v. synes å tilstrebe bærekraftige løsninger av hensyn til klima og miljø ikke minst når det gjelder transport, *håper kommunen (Ullensaker) at eventuelle slike i fremtiden vil omhandle f.eks. støyvoller og lignende som er mere samfunnsnyttige.* Det ville utvilsomt være fint om overskuddsmasser kan komme samfunnet til nytte ved f.eks. etablering av støyvoller, men da må kommunen gå inn og styre utviklingen slik at det blir mulig. Dette vil kreve kartlegging av behov og konkrete planer for plassering. Fordi masser er i bevegelse hele tiden, men i varierende mengder og tidvis i svært store kvanta, vil det ventelig måtte etableres en «massebank» for midlertidig deponering dersom de skal benyttes til støyvoller e.l. senere. Det er uansett et begrenset behov for støyvoller og lignende. Det bemerkes at bløte masser som representerer et kjempe-problem ikke på noen måte kan inngå i en slik ordning.

Kommunen må i tillegg sørge for at det finnes større mottak som er åpne for alle, med kapasitet til store mengder rene masser utløst av vedtatte utbygginger i nærområdet. Selv om en grunneier kan komme til å tjene på et slikt område, må kommunen slutte å si nei og heller sørge for at grunneiere og deponidrivere tvinges til å etablere åpne massemtak styrt av rettferdig tilgjengelighet og reelle priser. Dagens situasjon viser med all mulig tydelighet at dette markedet ikke regulerer seg selv og langt ifra med noen som helst miljøriktig profil.

Vi har forståelse for at nye massemtak må avklares i plansammenheng. Det er imidlertid ikke noe til hinder for at det kan settes i gang regulering av massemtak eller gis dispensasjon for slikt, selv om det ikke er klarert i en kommuneplan – dette vel å merke dersom det er et sterkt behov og en samlet forståelse av behov og forslag til løsning. I Ullensaker kommune er det åpenbart behov for flere massemtak innen kort tid, det kan ikke ventes i 4 år til slik kommunen har tatt til orde for.

Konklusjon og oppfordring

Situasjonsbeskrivelsen over viser at dagens tilstand på dette området går ut over naturen, klimaet og miljøet og da ikke bare lokalt, men naturen, klimaet og miljøet som helhet – taperne er nettopp de Ullensaker kommune synes å ville å ivareta. Den andre viktige og negative effekten av dagens politikk og holdning – egentlig dagens manglende politikk og holdning – er at den sunne konkurransen oppheves når noen få deponidrivere med monopollignende ordninger forårsaker at anlegg fordyres og regningene videresendes til den vanlige skattebetaler og huskjøper.

Ullensaker kommunes svar som referert over, sier med tydelighet hvordan Ullensaker kommune i dag ser på tingenes tilstand: Det er foreløpig ikke behov for nye mottak og det kan ventes i 4 nye år.

For å oppnå en helhetlig miljømessig god praksis og en rettferdig økonomisk ordning for alle aktører på området, må kommunen ta hele dette saksområdet fram så raskt det lar seg gjøre og ikke legge det til side i 4 år.

Med hilsen
Sigurd Furulund Maskin AS

Sigurd Furulund

Sindre Furulund

Kopi: Formannskapet i Ullensaker

Vedlegg, kart over:

1. Deponiet på Lystad, Ullensaker kommune
2. Deponiet på Holen ved Borgen, Ullensaker kommune
3. Deponiet i Rambydalen, Ullensaker kommune
4. Deponiet på Brensmork, Eidsvoll kommune
5. Deponiet på Hekseberg, Lillestrøm kommune
6. Deponiet på Losby, Lørenskog kommune

Vedlegg 1

**Deponiet på Lystad, Ullensaker kommune
Øynebråten Transport AS (2020):**

Vedlegg 2

**Deponiet på Holen ved Borgen, Ullensaker kommune
Feiring Bruk AS (2020):**

Vedlegg 3

**Deponiet i Rambydalen, Ullensaker kommune
Deponi Rambydalen - Veidekke Industri AS (2020):**

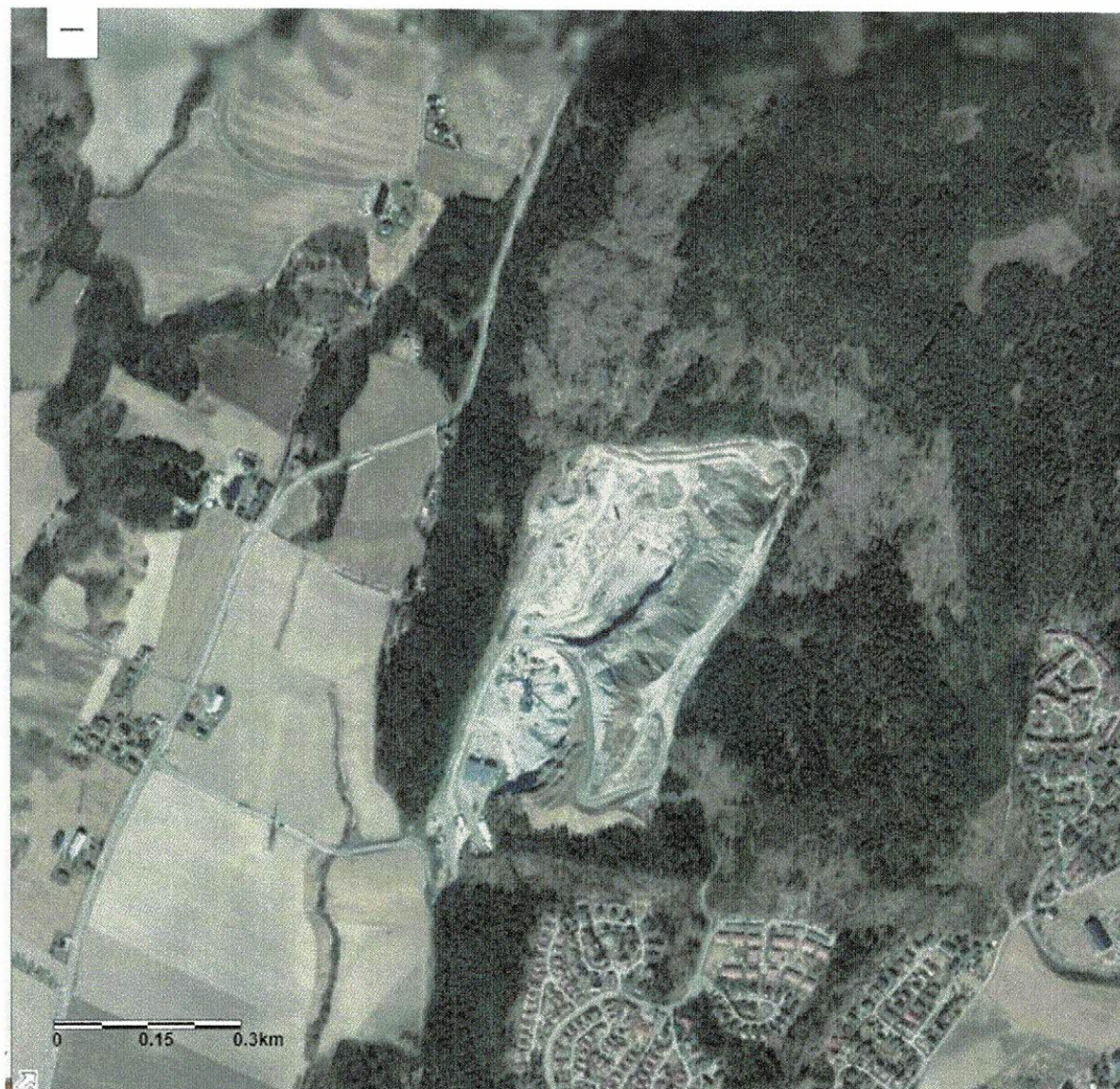
Vedlegg 4

**Deponiet på Brensmork, Eidsvoll kommune
Hjera Pukkverk AS (2020):**

Vedlegg 5

**Deponiet på Hekseberg, Lillestrøm kommune
Skedsmo Pukkverk - Veidekke Industri AS (2020):**

Vedlegg 6

**Deponiet på Losby, Lørenskog kommune
Feiring Bruk AS (2019):**

